

* Хориждаги үзбеклар

ТИНГЛАНГ, БУ АБАДИЙ САДО БЎЛАДИ...

* Олимлар тажрибасидан

БАРДОШЛИ «ШОДЛИК»

ИЗЛАШ, изланниш ҳеч қачон зое кетмайди, деган нацл юради ҳалқимизда. Узбекистон Файлар Академияси Усманийлар экспериментал биологияси илмий-тадқиқот илмгоҳининг чигит биохимиаси ва физиологии тажрибахонасининг мудири Рустам Шодмонов ҳамда шу илмгоҳнинг катта илмий ходими, АН-Боёвут — 2 гўза навлиниш аломатлари бўлмасда, генетик хусусияти бўйича вильта бардош беролмаслиги мумкин.

Рустам Шодмонов ҳамда Ревмир Раҳимбоевлар учун эса гўза усманийларининг ўзи эмас, балки лозим генотипга эга бўлган чигит мумкин. Бундай чигит 108-Ф, С-47 — 2 гўза навлиниш 3—5 фойз учрайди. Башка навларда эса кўпроқ бўлиши мумкин. Бу услубининг аддиятили томони шундаки, олинганди янги нав дастлаби навнинг тузилишини ўзида сақлаб қолади. Масалан, олимлар томонидан 108-Ф гўза навидан олинганди янги нав касалликка бардошли бўлиши билан бир қаторда толаси сифатли ҳамдир.

Бу чигит мумкин. Бундай чигит мумкин. Бу услубининг аддиятили томони шундаки, олинганди янги нав дастлаби навнинг тузилишини ўзида сақлаб қолади. Масалан, олимлар томонидан 108-Ф гўза навидан олинганди янги нав касалликка бардошли бўлиши билан бир қаторда толаси сифатли ҳамдир.

Рустам Шодмонов технологияси жаҳоннинг бирор мамлакатидан ҳаузагача ишлаб чиқилиргандар. Ҳозирда Усманийларининг биохимиаси, генетикиаси, физиологииси билан бир қаторда селекция, ҳатто онкология соҳаларидан ҳам изланниш олиб бормонда. Олимнинг мақсади далаға бугунги кундаги каби ўнига чигит нави эккандан кўра бирмучча камроқ бўлса да касалликка чидамли нав экшига ершинишди.

Бугунги кунда олим ўз тажрибахонасида вильта дош беролмайдиган АН — Узбекистон-3 гўза навидан «Шодлик-4», шунгандек, яхшига барабар барабар 108-Ф гўза навидан ўзида хосил қилинган. Ҳозирда унинг 78 физиони вильта нобуд этилти. Биз ундан вильта чидамли сифатли толага бўлган яратдилар.

Соддороқ қилиб айтадиган бўлсан, чигитдаги касалликка чидамли генотипни таълаб олиб уни кўпайтирамиз, — деб тушунтиради Рустам Қулмурович. — Натижада вильта чидамли нав хосил бўлади. Бу нав ҳеч қамдай ишловга муҳтоз эмас. Уни факат кўпайтишимиз қолди. Шуннингдек, ҳар 6—8 йилда бу навни янгилаб, касалликка бардошлилик хусусияти ошириб борамиз.

Абдувалии АБДУРАҲМОНОВ.

СУРАТЛАРДА: Рустам Шодмонов янги технология бўйича пратилитан, тектарига 40—45 центнердан ҳосил берадиган пахта нави ёнди; мана шу чигитлар янги нав аратилишига хизмат қидари; кичик илмий ходими Людмила Саранская ҳамда Уткура Нельматова янги навнинг шур ерга бардошлигининг ўрганишмокда.

Рустам Шарипов суратлари.

Утма гурур остонасидан. Пәнларин инсон шунгичун чун Унор доим пешончидан. Камтарларин инсон ичи маънавий дунёсингин ташки ифорада хибобланади. Камтарлар бўлмаган инсондан жамоатчилик узоқлашади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади. Утма гурур остонасидан. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

«Тошкент оқшоми» рўзномасининг 14 апрель сонидаги «Обўри миссоплаб тўлпаниди» сарвазиҳи маъқолада зарурӣ, ҳаётӣ масаласи кўтарилини. Йишишини ҳожати ўйқ, жамиятимиздаги бирор олдамларини маънавий низоҳиятда олдамларни жадиди олмайтиришади. Шундай ташкинишади.

Ходимларини жадиди олмай

* Ибрали ҳикоятлар

НИЯТНИНГ ТУГИЛИШИ

ДОНДАДАН сұрашы:

— Ділда ният қандай туғылады?

— Одамнинг бошида хәл түгілиб, қатра садаф ичіда дур болғанда, хәл ділда ният айланады. У иккі хил бұлдақ: бири яхши, бири өмөн ният. Яхшидан бахта соадат, өмөндан ғам-сафасат келеди. Доим яхши хәл сүриб, яхши ният қалынгаптар, яхши ният — ярим мол дейділар.

МИСКИН ОДАМ ФАЗИЛАТИ

БИР аллома үзи танийдиган, ҳалол яшаган бир мискиниң күннен тағырағас.

— Мен дінән нағысга устин, имони бутун бир қарынны билардым, у хеч кимга мұхтож бўлмай, ҳалол топган-туттагана сабр-қоюлоат қилиб, оғир пайтларда бола-

бакраси билан қаттыйк ионни сувга бўйтириб еб, беташвици яшарди.

Рахматли ўша кишидан яхши ном, қобис фарзандлар қорди.. Үйлаб-ўйлаб, кун-кун ўша хокисор одам-

нинг куни экан, деб кўйман.

ФОЗИЛ ВА ФОСИҚ

ДОНДАДАН сұрашы:

— Фозил одам қандай бўлади?

У айтди:

— Фозил одам — файзли одам, унда ақл-заковат, фахм-фаросат, ифрат-нафосат кубулди, фельз-авто-

рида бақаридаган юмушига нафосат, кишиларга нисбатан

саҳоват аломатлари жўш уриб туради.

— Фосиқ-чи?

— Дено айтди:

— Фосиқ одам — писмиқ одам, унинг турниш-турму-

ши ҳар-қароҳат, изво-туммат, маломату қасофатдан ибо-

рат бўлади, фельзидаги союзларни шу таҳтилти, бақарган

иши ҳам «совуқ» чиқади, бирор бирорвога яхшилар кўлса

ҳам унинг вужуди кучалади, еган итидек тиришади, фосиқда

закв-шавқдан ҳеч асар бўлмайди.

БЕБАХО ЛАЗЗАТ

ДОНО бир кекса дастурхонга турфа ноз-незъматларни

қўйиб ёзи овқатланышга ўтирган ҳам зилини, кўча эшик-дандар билан меҳмон кирил келди. Кекса мезон уни илтифот

билан ҳарши олиб, лутф қилиди:

— Келинг, азиз меҳмоним, келинг, қадамнингизга ҳаса-

нот!, Ҳикматда аттадиларку «Дус одам—ош устига,

душман уриш устига келади, деб.. Карап, бир ўзим

ўтирилган тановун қилишга унча рағбат-ҳоҳишм бўйлай

турганди, ҳам келдингиз, бирор овқатланадиган бўлдик.

Дено мебонининг ширин сухандан меҳмоннинг чекра-

си гулги очилиб кетди. Икколовлари: «Олнинг-олнинг», «Хўп

ширип бўлти», «Тайёлраланган», қўли дард қўрмасин

дек диллашшиб, ўйлос-иштаҳа билан ростланиб овқат-

ланишники, бу ҳам тириклинике беҳао лаззати ёзи.

НАФС ДАРДИ

БОЗОР олдиғага майдонда баҳайт бир фил харту-

мини осилтириб, тұхтосыз тебриниң турар, атрофири-

томошаталади одамлар үраб олган эди. Филон нимаки

бўйрүк берса у итот билан бақариди, ҳўн ажойб ўйин-

лар кўрсатар эди. Охри агаси бир-ишина ишора қылганди,

фил ҳаридек олд обёйларни букиб қўйилади-да, ингил-

ланларга таъзим қилиди. Ҳамма курсандликдан гуррос

чапак чалди. Унинг кўрсатган томошалари эвазига агаси

беш-олти дона оқиандар ерга ташлаши, фил уларни илон-

симоҳи харуми билан тезда терип олиб, оғизига тиқиб

юборди. Буни қузатиб турган кишилардаги бири:

— Насф кўрсун! — деди ачинған бўйлаб. — Насф дар-

ди зўрлигидан шундай катта ҳайвон ўзидан юз баравар

киши одамга муте бўлиб қолган. Ҳаёт қизиқ, ҳаёт жуда

қизиқ...

...Томошадан кейин баҳайт билан мезон уни илтифот

бороиди.

БАХТЛИ БАХТСИЗЛАР

РОВИЙЛАР ҳикоя қилишларича, машриқдаги қўёшли

диверга хоринлик бир доно ҳаким узоқ саҳеф қилиди.

Бу юрт одамларининг барғи кенг, дилларин тоза, ниятла-

рик, хокисор кишилар экан. Табнат ҳам фельз-авто-

рида бақаридаги овқатланадиган бўлдик.

Дено мебонининг ширин сухандан меҳмоннинг чекра-

си гулги очилиб кетди. Икколовлари: «Олнинг-олнинг», «Хўп

ширип бўлти», «Тайёлраланган», қўли дард қўрмасин

дек диллашшиб, ўйлос-иштаҳа билан ростланиб овқат-

ланишники, бу ҳам тириклинике беҳао лаззати ёзи.

Софиди одамлар севиниб, яна сұрашиби:

— Бизнинг баҳтиним нимада?

Дено ҳаким дебди:

— Сизлар шундай жаҳнитий дилерда бутун бойликлар-

ингизи ҳақ-хуқукаларнинг бирорларга беради.

— Мен дуне кезиб сизлардек заҳматкаш ҳалқини кўр-

мадим, — дебди доно, кейин истехзод билан қўшиб қўйиб-

ди.

Софиди одамлар севиниб, яна сұрашиби:

— Бизнинг баҳтиним нимада?

Дено ҳаким дебди:

— Сизлар шундай жаҳнитий дилерда — деб сұрашиби.

— Ҳаёт қизиқ, ҳаёт жуда

қизиқ...

...Томошадан кейин баҳайт билан мезон уни илтифот

бороиди.

СҮОКЛИ БЎЛИШ

ДОНДАДАН сұрашы:

— Қандай одамнан иқболи бор дейилади?

У жаҳов айтди:

— Иқболи бор одам — суюклир. Суюкли одамнинг

эса вафоси ҳам, жағоси ҳам, хатто қўйлаб ташо-

тирилди, унинг ҳамини шарқи кишиларни синнишади.

Тўлкин РАСУЛЕВ.

ДОНДАДАН сұрашы:

— Қандай одамнан иқболи бор дейилади?

— Иқболи бор одам — суюклир. Суюкли одамнинг

эса вафоси ҳам, жағоси ҳам, хатто қўйлаб ташо-

тирилди, унинг ҳамини шарқи кишиларни синнишади.

Хануми РАСУЛЕВ.

ДОНДАДАН сұрашы:

— Қандай одамнан иқболи бор дейилади?

— Иқболи бор одам — суюклир. Суюкли одамнинг

эса вафоси ҳам, жағоси ҳам, хатто қўйлаб ташо-

тирилди, унинг ҳамини шарқи кишиларни синнишади.

Хануми РАСУЛЕВ.

ДОНДАДАН сұрашы:

— Қандай одамнан иқболи бор дейилади?

— Иқболи бор одам — суюклир. Суюкли одамнинг

эса вафоси ҳам, жағоси ҳам, хатто қўйлаб ташо-

тирилди, унинг ҳамини шарқи кишиларни синнишади.

Хануми РАСУЛЕВ.

ДОНДАДАН сұрашы:

— Қандай одамнан иқболи бор дейилади?

— Иқболи бор одам — суюклир. Суюкли одамнинг

эса вафоси ҳам, жағоси ҳам, хатто қўйлаб ташо-

тирилди, унинг ҳамини шарқи кишиларни синнишади.

Хануми РАСУЛЕВ.

ДОНДАДАН сұрашы:

— Қандай одамнан иқболи бор дейилади?

— Иқболи бор одам — суюклир. Суюкли одамнинг

эса вафоси ҳам, жағоси ҳам, хатто қўйлаб ташо-

тирилди, унинг ҳамини шарқи кишиларни синнишади.

Хануми РАСУЛЕВ.

ДОНДАДАН сұрашы:

— Қандай одамнан иқболи бор дейилади?

— Иқболи бор одам — суюклир. Суюкли одамнинг

эса вафоси ҳам, жағоси ҳам, хатто қўйлаб ташо-

тирилди, унинг ҳамини шарқи кишиларни синнишади.

Хануми РАСУЛЕВ.

ДОНДАДАН сұрашы:

— Қандай одамнан иқболи бор дейилади?

— Иқболи бор одам — суюклир. Суюкли одамнинг

эса вафоси ҳам, жағоси ҳам, хатто қўйлаб ташо-

тирилди, унинг ҳамини шарқи кишиларни синнишади.

Хануми РАСУЛЕВ.

ДОНДАДАН сұрашы

